

DARBA UZDEVUMS

Ainavu tematiskā plānojuma izstrādei

Izmantotie saīsinājumi

MK – Ministru kabinets;

RAP1995 – Rīgas attīstības plāns 1995. – 2005. gadam;

RD – Rīgas dome;

RTP – Rīgas teritorijas plānojums;

RTP2006 – Rīgas teritorijas plānojums 2006. – 2018. gadam;

Stratēģija – Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam projekts;

TIAN – teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi;

TmP – tematiskais plānojums.

1. Tematiskā plānojuma nepieciešamības pamatojums

Rīgas pilsētu laika gaitā ir radījuši cilvēki, attīstot struktūras, kas apmierina viņu vajadzības. Tās kopā veido mūsdienu pilsētelpu, kuras pamatā ir divas daļas: dabas un cilvēka veidotās struktūras. Kopā ar to funkcionālajām kvalitātēm, caur kompleksiem bioloģiskajiem, psiholoģiskajiem, sociālajiem un kultūras procesiem cilvēki pilsētelpu uztver tās dažādajās pilsētas ainavās.

Priekšlikumus par atsevišķiem objektiem Rīgas ainavās ir izskatījušas Rīgas pilsētas būvvaldes padome un Rīgas pilsētas arhitekta kolēģija, taču ainavu plānošana Rīgā līdz šim nav notikusi. Likums „Par Eiropas ainavu konvenciju” uzdod pašvaldībām risināt ainavu attīstības jautājumus, izstrādājot un īstenojot ainavu politiku, integrēt to savā pilsētplānošanas politikā, kultūras, vides, sociālajā un saimnieciskajā politikā, kā arī jebkurā citā politikā, kas tieši vai netieši var ietekmēt ainavas. Ir jāveicina izpratnes veidošana par ainavu vērtību, to lomu un izmaiņām tajās gan pilsoniskajā sabiedrībā, gan arī privāto organizāciju un valsts iestāžu vidū.

Ainavu veidošanās ir uz dažādiem priekšnosacījumiem balstīts process, kas var tikt regulēts ar teritorijas attīstības plānošanas instrumentiem. Ainavu attīstību ietekmē gan nacionālā, gan pilsētas politika, kas nosaka pilsētas vietu un nozīmi, kā arī parāda galvenās sabiedrībā atzītās vērtības. Informāciju par iedzīvotāju attieksmi par Rīgas ainavu attīstību sniedz dažādie līdz šim veiktie pētījumi, kā arī sabiedrības līdzdalības pasākumi. Galvenās Rīgas sabiedrības apziņā esošās Rīgas vērtības ir kultūra, kas atspoguļo pilsētas identitāti, ekonomika, kas atspoguļo pilsētas attīstību, un vide, kas atspoguļo pilsētas dzīvotspēju. Šīs koncepcijas kopā ar vietējiem pilsētelpu ietekmējošiem faktoriem pārtop figurāli fiziskās struktūrās Rīgas ainavās un kļūst par būtisku sfēru teritorijas attīstības plānošanā.

TmP ainavu attīstības jautājumi risināmi atbilstoši Stratēģijas projektā noteiktajam, ka plānojot pilsētas attīstību būtiski, lai ainavu pārveides procesā netiktu pārveidoti tās vērtību veidojošie elementi. Lai nodrošinātu pēctecīgu attīstību un izprastu potenciālos risinājumus nākotnē, ir jāzina agrākie pilsētelpas veidošanas pamati un

nolūki, tāpēc šī plānojuma izstrādē būtiski ir izvērtēt agrākajos pilsētplānošanas dokumentos ietvertos.

2. Tematiskā plānojuma mērķis

Atzīstot ainavas par cilvēku dzīves vides būtisku daļu, cilvēku kopīgā kultūras un dabas mantojuma daudzveidības izpausmi un identitātes pamatu, identificēt un dokumentēt ainavas Rīgā, analizējot to īpašības, kā arī spēkus un ietekmes, kas tās pārveido. Noteikt ainavu kvalitātes mērķus un rīcības to īstenošanai, lai uzsāktu Rīgas ainavu politikas izstrādi un īstenošanu, kā arī veicinātu izpratnes veidošanu par ainavu vērtību, to lomu un izmaiņām tajās gan pilsoniskajā sabiedrībā, gan arī privāto organizāciju un valsts iestāžu vidū, un juridiski to nostiprinātu RTP.

3. Tematiskā plānojuma uzdevumi

- 3.1. Identificēt un dokumentēt ainavas visā to teritorijā, analizējot to īpašības, kā arī spēkus un ietekmes, kas tās veido.
- 3.2. Ieviest instrumentus Rīgas ainavu aizsardzībai, pārvaldībai un plānošanai.
- 3.3. Noteikt ainavu kvalitātes mērķus un rīcības to īstenošanai.
- 3.4. Uzsākt Rīgas ainavu politikas izstrādi un īstenošanu, sniedzot priekšlikumus turpmākajai kompetenču sadalei.
- 3.5. Veicināt izpratnes veidošanu par ainavu vērtību, to lomu un izmaiņām tajās gan pilsoniskajā sabiedrībā, gan arī privāto organizāciju un valsts iestāžu vidū.

4. Tematiskā plānojuma izstrādes metodika, izstrādes posmi un process

4.1. Saskaņā ar Stratēģijas, RTP2006, RAP1995, pētījuma „Rīgas pilsētas ainavu teritoriju izdalīšana, analīze un novērtēšana” un citu pētījumu rezultātiem izstrādāt pētījumu „Rīgas ainavu kvalitātes mērķu noteikšana”, kurā jāietver:

4.1.1. Ainavu plānošanas pamatnostādnes, kas ir izvirzāmas gan šī dokumenta izstrādē, gan turpmākajā ainavu plānošanā. Tās ietver:

4.1.1.1. Rīgas ainavu veidojošo spēku un ietekmju analīzi.

4.1.1.2. Galveno Rīgas vērtību ilgtspējīgas ainavu saglabāšanas un attīstības kontekstā izdalīšanu.

4.1.1.3. Metodiku:

4.1.1.3.1. Perspektīvās Rīgas pilsēttelpas un to veidojošo telpisko struktūru noteikšanai;

4.1.1.3.2. Rīgas ainavu sistēmas izveidei un klasificēšanai;

4.1.1.3.3. Ainavu kvalitātes mērķu noteikšanai.

4.1.2. Perspektīvās Rīgas pilsēttelpas un to veidojošo telpisko struktūru attēlojums, nosakot esošās pilsēttelpas kvalitātes un kvalitātes, kas attīstāmas nākotnē, lai attēlojums kalpotu par pamatu Rīgas telpiskās attīstības plānošanā un apbūves nosacījumu radīšanā.

4.1.3. Rīgas ainavu sistēma, kurā klasificētas ainavas pēc to pilsētībūvnieciskajām kvalitātēm.

4.1.4. Noteikti Rīgas ainavu (vai tās vienību) kvalitātes mērķi, ko nepieciešams ievērtēt turpmākajā pilsēttelpas attīstībā, definējot katras ainavas raksturiezīmes.

Pētījums izstrādājams kā ārpalpojums.

4.2. Balstoties uz pētījuma „Rīgas ainavu kvalitātes mērķu noteikšana” rezultātiem, izstrādāt pētījumu „Ainavu plāna izstrāde” ar mērķi radīt nosacījumus ainavu kvalitātes mērķu sasniegšanai. Pētījumā jāietver:

4.2.1. Pasākumi ainavu attīstības nodrošināšanai, kas ietver:

4.2.1.1. publiski pieejamus skatu punktus un perspektīvas;

- 4.2.1.2. apbūves veidošanas vadlīnijas;
 - 4.2.1.3. apbūves stāvu skaita plānu;
 - 4.2.1.4. ainavas kopšanas un uzturēšanas pasākumus, kas nepieciešami ainavu (vai tās vienību) kvalitātes mērķu sasniegšanai.
 - 4.2.2. Ainavu attīstības izvērtēšanas metodika, kas piemērojama pieņemot lēmumus par teritoriju attīstību, ikvienu ainavu izvērtējot pēc šīs metodikas.
 - 4.2.3. Nosacījumi teritoriju attīstībai atbilstoši ainavu sistēmai, kas iekļaujami RTP.
 - 4.2.4. Teritorijas, kurās nepieciešams lokālplānojuma, detālplānojuma vai būvprojekta ietvaros veikt ainavas izvērtējumu.
 - 4.2.5. Sadarbībā ar RD struktūrvienībām, izstrādāti nosacījumi kompetenču sadalei RD struktūrvienībās ainavu politikas radīšanā un īstenošanā. Pētījums izstrādājams kā ārpakalpojums.
- 4.3. Dokumentu noformēt kā kartogrāfisko materiālu ar pievienotu datubāzi un paskaidrojuma rakstu.

5. Plānotā sadarbība ar citām Rīgas domes struktūrvienībām

- 5.1. RD Īpašuma departaments.
- 5.2. RD Izglītības, kultūras un sporta departaments.
- 5.3. RD Labklājības departaments.
- 5.4. RD Satiksmes departaments.
- 5.5. RD Mājokļu un vides departaments.
- 5.6. RD Finanšu departaments.
- 5.7. Rīgas pašvaldības īpaša statusa institūcijas.
- 5.8. Rīgas pašvaldības aģentūras.
- 5.9. Rīgas izpilddirekcijas.
- 5.10. SIA "Rīgas meži".

6. Plānotā sadarbība ar valsts institūcijām un citām organizācijām

- 6.1. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija.
- 6.2. Rīgas Brīvostas pārvalde.

7. Tiesību akti un to projekti

- 7.1. Likums „Par Eiropas ainavu konvenciju”.
- 7.2. Teritorijas attīstības plānošanas likums un uz tā pamata izdotie MK noteikumi.
- 7.3. Attīstības plānošanas sistēmas likums.
- 7.4. Likums „Par pašvaldībām”.
- 7.5. Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likums un uz tā pamata izdotie MK noteikumi.
- 7.6. Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020.gadam.
- 7.7. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam.
- 7.8. Eiropas Savienības Padomes 2001. gada 12. februāra rezolūcija 2001/C73/04 „Par arhitektonisko kvalitāti pilsētas un lauku vidē”.
- 7.9. Eiropas Parlamenta 2008. gada 21. februāra rezolūcija 2007/2190(INI) „Par Teritoriālās programmas un Leipcigas hartas īstenošanu — Eiropas telpiskās attīstības un teritoriālās kohēzijas rīcības programmas izstrādi”.
- 7.10. Latvijas Republikas Ministru kabineta 2009. gada 11. augusta rīkojums Nr. 538 „Par Arhitektūras politikas pamatnostādņēm 2009.–2015. gadam”.
- 7.11. RTP2006.

7.12. Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības plāns 2006. – 2018. gadam.

7.13. Rīgas pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2025. gadam.

8. Citi izejas materiāli

8.1. RAP1995 (pieejams RD Pilsētas attīstības departamentā).

8.2. Stratēģija (pieejams RD Pilsētas attīstības departamentā).

8.3. „Ainavu politikas pamatnostādnes 2013.–2019. gadam” (projekts, 15.03.2013. redakcija) (pieejams www.varam.gov.lv).

8.4. Pētījums „Rīgas pilsētas ainavu teritoriju izdalīšana, analīze un novērtēšana” (Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte, 2009) (pieejams www.sus.lv).

8.5. Pētījums „Apkaimju ekonomiski – ģeogrāfiskā apraksta izstrādāšana” (SIA "Metrum", 2007) (pieejams www.sus.lv).

8.6. Pētījums „Daudzstāvu ēku kvartālu vizuālās identitātes izstrāde Juglas apkaimei” (SIA „Sestais stils”, 2010) (pieejams www.sus.lv).

8.7. Pētījums „Daugavas kreisā krasta silueta koncepcijas pilsētvides veidošanas noteikumi” (Arhitektu birojs „SZK”, 2010) (pieejams www.sus.lv).

8.8. Pētījums „Daugavas kreisā krasta silueta koncepcijas sociālekonomiskās situācijas izpēte” (SIA „Grupa 93”, 2010) (pieejams www.sus.lv).

8.9. Pētījums „Degradēto teritoriju izpēte Rīgas pilsētā” (SIA „Grupa93”, 2004) (pieejams www.sus.lv).

8.10. Pētījums „Degradēto teritoriju un objektu apsekojums Rīgā” (SIA „Datorkarte”, 2012) (pieejams www.sus.lv).

8.11. Pētījums „Dzīvojamo rajonu apzināšana un inventarizācija Rīgas pilsētā dzīvojamo rajonu atdzīvināšanas (revitalizācijas) projekta ietvaros” (SIA „ARHO”, 2006) (pieejams www.sus.lv).

8.12. Pētījums „Esošās situācijas izpēte Rīgā” (SIA "Reģionālie projekti", 2003) (pieejams www.sus.lv).

8.13. Pētījums „Integrētā pilsētas attīstības koncepcija Juglai” (B.Frēliha, N.Strautmanis, M.Rubīna, J.Golunovs, M.Menniks, 2010) (pieejams www.sus.lv).

8.14. Pētījums „Juglas ilgtspējīgas attīstības koncepcija” (SIA "Grupa93", 2010) (pieejams www.sus.lv).

8.15. Pētījums „Perspektīvā transporta shēma” (SIA "BRD Projekts", 2005) (pieejams www.sus.lv).

8.16. Pētījums „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības novērtēšanas metodoloģija Rīgas apkaimju līmenī” (SIA „Datorkarte”, 2011) (pieejams www.sus.lv).

8.17. Pētījums „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu novērtējums Purvciema, Āgenskalna un Mežaparka apkaimēm” (SIA „Datorkarte”, 2011) (pieejams www.sus.lv).

8.18. Pētījums „Pretplūdu modeļa (Hidroloģiskās modelēšanas sistēmas izveide Rīgas pilsētā) izstrāde” (SIA „Procesu analīzes un izpētes centrs”, 2008) (pieejams www.sus.lv).

8.19. Pētījums „Priekšlikumi un rekomendācijas Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izmantošanas un apbūvēs noteikumu grozījumiem ūdens teritoriju un krastmalu izmantošanai” (SIA "EgG", 2010) (pieejams www.sus.lv).

8.20. Pētījums „Rīgas apbūves aizsardzības un pilsētbūvniecības pieminekļu teritoriju izpēte” (SIA “Arhitektoniskās izpētes grupa”, 2007) (pieejams RD Pilsētas attīstības departamentā).

- 8.21. Pētījums „Rīgas attīstības teritoriju potenciāla izvērtējums” (SIA „Grupa 93”, 2012) (pieejams www.sus.lv).
- 8.22. Pētījums „Rīgas pilsētas ceļu klasifikācijas izstrāde” (SIA "BRD Projekts", 2008) (pieejams www.sus.lv).
- 8.23. Pētījums „Rīgas pilsētas degradēto objektu un teritoriju revitalizācijas programma” (Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments, 2009) (pieejams www.sus.lv).
- 8.24. Pētījums „Rīgas telpiskās kompozīcijas attīstība” (A. Roze, 2004) (pieejams www.sus.lv).
- 8.25. Pētījums „Rīgā esošo tukšo jaunbūvju, nepabeigto ēku un būvlaukumu, kuros nenoris darbība apsekojums” (SIA "Datorkarte", 2012) (pieejams www.sus.lv).
- 8.26. Pētījums „Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējums Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumiem” (SIA "Vides konsultāciju centrs", 2009) (pieejams RD Pilsētas attīstības departamentā).
- 8.27. Rīgas vides programma 2011.-2017. gadam (projekts) (pieejams www.rigasprojekti.lv).
- 8.28. Pētījums „Imantas iedzīvotāju vērtējums dzīvei apkaimē” (SIA „SKDS”, 2012) (pieejams www.sus.lv).
- 8.29. Pētījums „Zolitūdes iedzīvotāju vērtējums dzīvei apkaimē” (SIA „SKDS”, 2012) (pieejams www.sus.lv).
- 8.30. Pētījums „Rīgas apkaimju iedzīvotāju aptauja” (uzsākts 12.06.2013.) (pieejams RD Pilsētas attīstības departamentā).
- 8.31. Topogrāfiskā pamatne M 1:2000 vektordatu (SHP) datņu formātā M 1:2000 (pieejams RD Pilsētas attīstības departamentā).

9. Tematiskā plānojuma rezultātu saturs

Atbilstoši MK noteikumu Nr. 240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” prasībām ekspertu izstrādāts dokuments, kurš ietver:

- 9.1. Ainavu plānošanas pamatnostādnes;
- 9.2. Rīgas ainavu sistēmu un sniedz nosacījumus to attīstībai;
- 9.3. Ainavu attīstības izvērtēšanas metodiku, kas piemērojama pieņemot lēmumus par teritoriju attīstību;
- 9.4. Nosacījumu kompetenču sadali RD struktūrvienībās, lai nodrošinātu ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu.

10. Tematiskā plānojuma noformēšana

- 10.1. Paskaidrojuma raksts.
- 10.2. Grafiskā daļa.
- 10.3. Priekšlikumi TIAN.
- 10.4. Datu bāze.

11. Kas tiks iestrādāts Rīgas teritorijas plānojumā

- 11.1. Paskaidrojuma raksts: ainavu attīstības izvērtēšanas metodika.
- 11.2. Grafiskā daļa: kartogrāfiski attēlotas teritorijas (tai skaitā ainavu telpas, galvenās vērtības, ainavu struktūras galvenos elementus, ainaviskos ceļus u.c.), kurās jāievēro īpaši nosacījumi šo teritoriju attīstībā, lai nodrošinātu ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu.
- 11.3. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi: nosacījumi ainavu aizsardzībai, pārvaldībai un plānošanai atbilstoši grafiskajā daļā noteiktajam.

12. Sasaiste ar citiem tematiskajiem plānojumiem

TmP risinājumos nodrošināt sasaisti ar pārējiem RTP izstrādes ietvaros sagatavotajiem TmP.

13. Sabiedrības līdzdalības pasākumi

Sabiedrības līdzdalību nodrošināt atbilstoši RTP Darba uzdevuma 5.punktā minētajam, kā arī pirms TmP apstiprināšanas iepazīstināt sabiedrību ar izstrādāto TmP.

14. Tematiskā plānojuma izstrādes termiņš

TmP izstrādes ilgums atbilstoši RTP Darba uzdevumā noteiktajam laika grafikam.

Direktora p.i.

Dz. Balodis

Rīgas domes
Pilsētas attīstības departamenta
Pilsētviesu attīstības pārvaldes vadītāja,
direktora vietniece pilsētviesu attīstības
jautājumos

[Handwritten signature]
K. PURMALE

26-09-2013